

В. О. Гусєв,
к. е. н., доцент, Національна академія державного управління при Президентіві України
О. О. Мужилко,
аспірант, Національна академія державного управління при Президентіві України

ПАРАДИГМА СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Здійснено теоретико-методологічне обґрунтування концептуальних засад досягнення сталого розвитку національної економіки на інноваційних засадах.

З урахуванням взаємозв'язку концепції сталого розвитку і моделі інноваційного розвитку обґрунтовано доцільність введення категорії "парадигма сталого інноваційного розвитку" і розкрито її зміст.

The theoretical and methodological background on conceptual principles achieving the sustainable development of national economy is carried out under the innovative basis. Relevance of introduction the categorical concept "innovative sustainable development paradigm" is discussed and exposed taking into account the interaction between the sustainable development conception and innovative development model.

*Ключові слова: інноваційна модель розвитку, людський потенціал, парадигма, сталий розвиток.
Key words: innovative model of development, human potential, paradigm, sustainable development.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Розвиток соціально-економічних систем в усіх їх масштабах від окремого підприємства до галузі, регіону, країни можна уявити як стійкий процес збільшення можливостей та здатностей забезпечувати потреби та бажання соціуму, який ці системи включають. Розвиток є центральною проблемою для управлінців, політиків та науковців, яка не втрачає своєї актуальності з часом і привертає увагу широкого кола громадськості.

Забезпечення розвитку соціально-економічної системи спирається на розроблені теоретико-методологічні концепції, моделі, теорії, а також орієнтацію на випробувані практичним досвідом підходи щодо успішного їх впровадження. Водночас мають бути враховані вихідні умови та імперативи розвитку системи і заплановані цілі. Слід зауважити, що курс розвитку країни має бути колінеарним вектору розвитку цивілізації. В іншому випадку країна ризикує залишитися на узбіччі світового розвитку.

У цьому контексті імперативи, цілі та шляхи розвитку національної економіки формуються відповідно до:

— прогресивних тенденцій світового розвитку, що полягають в антропогенному його характеру і переході розвинених економічно і технологічно передових країн світу до фази постіндустріального суспільства, що розбудовується на основі 5-го і 6-го технологічних укладів і пов'язане з утвердженням громадянського суспільства;

— до схваленого суспільством стратегічного курсу інтеграції з Євросоюзом, що передбачає відповідність України критеріям вступу до Євросоюзу, а це, зокрема, досягнення конкурентоспроможності національної економіки і запровадження в Євросоюзі соціальних стандартів;

— забезпечення випереджаючих відносно країн Євросоюзу темпів розвитку національної економіки після її рецесії у 2008—2009 роках, пов'язаної з глобальною фінансово-економічною кризою і підсиленою політичною нестабільністю в Україні та провальною політикою уряду, для виходу України на траєкторію стійкого розвитку;

— врахування практичного досвіду країн світу, які спромоглися за короткий історичний період (20—25 років) пройти шлях від стану слаборозвинених до стану високорозвинених країн світу (прикладом є Ірландія, Фінляндія, Південна Корея та інші).

Виконання зазначених імперативів, досягнення визначених цілей та характеристик розвитку і з урахуванням ве-

рифікованого теоретико-методологічного обґрунтування шляху розвитку та практичного світового досвіду поступу за цим шляхом успішних країн приводить до вибору серед чисельних концепцій розвитку і моделей економічного зростання — концепції (принципів) сталого розвитку і моделі інноваційного розвитку (наведені усталені назви концепції і моделі).

Розроблені відповідно до тенденцій прогресивного світового розвитку, а також до зазначених імперативів і цілей розвитку національної економіки концепція сталого розвитку і модель інноваційного розвитку мають стати теоретико-методологічним підґрунтям структурних та трансформаційних зрушень в національній економіці для її модернізації.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ І ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

При значній науковій та публіцистичній увазі до проблем розроблення концепції сталого розвитку і моделі інноваційного розвитку, а також політичній та правовій підтримці їх утвердженню в Україні вони розглядаються окремо в наукових працях А. Гальчинського, В. Гейця, М. Згуровського, В. Семиноженка, А. Федулової та інших [1; 2; 3; 4].

Разом з тим між концепцією сталого розвитку і моделлю інноваційного розвитку існує взаємозв'язок і вони за своєю сутністю є взаємодоповнюючими, тому що вихід національної економіки на траєкторію сталого розвитку у стислий історичний період можливий тільки за умови утвердження інноваційної моделі розвитку національної економіки, що реалізується шляхом проведення ефективної державної інноваційної політики.

Метою дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування концептуальних засад досягнення сталого розвитку національної економіки на інноваційних засадах, а також у зв'язку з взаємодоповнюючими властивостями концепції сталого розвитку і моделі інноваційного розвитку обґрунтування доцільності введення поняття парадигма сталого (збалансованого) інноваційно-інвестиційного розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

За останнє десятиріччя ХХ століття в якості керівних принципів прогресу світової цивілізації утвердилися концепція сталого розвитку (sustainable development) та модель

інноваційного розвитку. Слід звернути увагу на відносно некоректний переклад англійського словосполучення "sustainable development" як "сталий розвиток" або ще варіант перекладу — "стійкий розвиток". Разом з тим, як вважають деякі науковці (Ю.М.Бажал), більш коректним змісту "sustainable" відповідає переклад на українську мову як "життязабезпечуючий" або ще варіант перекладу — "збалансований", який, на нашу думку, найбільш релевантно відповідає змісту і цілям принципам sustainable development. Водночас переклад "sustainable development" як сталий розвиток став вже усталеним, знайшов своє відображення в низці програмних документах і нормативно-правових актах, зокрема в [5; 6], тому далі доцільно додержуватися визначення "сталий розвиток".

Принципи сталого розвитку були схвалені світовим співтовариством на Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992 р.) і в завершеному вигляді оприлюднені у доповіді ООН "Про розвиток людського потенціалу" у 1994 р. в універсальній концепції сталого розвитку. Сутністю цієї концепції у сучасному її розумінні є такою: сталим розвитком визначається такий розвиток, коли за умов досягнутого стійкого економічного зростання забезпечується справедливий розподіл його результатів, розвиток людського потенціалу та реалізація прав жінок, збереження та відновлення довкілля для теперішнього та наступних поколінь.

У наведеному прочитанні концепції сталого розвитку чітко проглядаються економічний прогрес, його антропогенний, тобто гуманістичний характер, екологічна спрямованість та далекоглядність, тому що забезпечення потреб нинішнього покоління забезпечується при збереженні подібної можливості для наступних поколінь.

Сталий розвиток як альтернатива екстенсивному економічному зростанню є загальносвітовою проблемою, стан розв'язання якої визначає прогрес цивілізації. Але вирішувати цю загальнолюдську проблему має кожна держава. Звідси концепція сталого розвитку, якій немає альтернативи, має бути усвідомлена як суспільством, так і владними структурами країни для формування на її основі державної політики.

За концепцією сталого розвитку передбачається таке зростання добробуту, яке відбувається через неспотворене та збалансоване нагромадження капіталів в умовах державної підтримки розвитку освіти, заходів, спрямованих на поліпшення стану здоров'я населення та захист природного капіталу. При цьому має бути забезпечений мінімально необхідний і дедалі вищий рівень людського капіталу для сприяння запровадженню технічних інновацій та зростання сукупної продуктивності факторів.

Сталий розвиток включає збалансованість розвитку основних підсистем соціально-економічної системи (соціальної, виробничої, екологічної) з метою максимізації добробуту людини без ускладнення можливостей для майбутніх поколінь.

Одним з виходів з "відсталості" країни з кризовим станом економіки, а також з "техногенного" глухого кута розвитку країн, що віднесені до постіндустріальних суспільств, вбачається в соціальній та екологічній спрямованості, гуманізації стратегії розвитку, зваженому підході, спираючій на специфічні культурні та історичні корені, урахуванні психологічних, соціальних, ментальних факторів, усіх неформальних інститутів тієї чи іншої країни та її окремих територій.

Сталий розвиток країни чи її регіонів передбачає незворотність регуляційних заходів щодо досягнення спрямованості змін в соціально-економічній системі за рахунок закономірно визначених пропорцій кількісного і якісного відтворення її соціальної, економічної і екологічної підсистем.

За принципом додатковості як принципом пізнання, відповідно до якого надскладні об'єкти не можуть бути вивчені та пояснені в рамках однієї теорії і припускає альтернативні підходи або залучення інших теорій, розкриття принципів концепції сталого розвитку, зокрема шляхів досягнення економічного зростання, розвитку людського потенціалу, забезпечення збереження та відновлення довкілля здійснюється шляхом утвердження моделі інноваційного розвитку.

Сутністю моделі інноваційного розвитку є досягнення економічного розвитку шляхом широкомасштабного введення у господарський обіг через інноваційні процеси продуктів інтелектуальної праці — знань, технологій, науково-

технічних розробок, а також запровадженням ефективних організаційно-управлінських рішень для реалізації прогресивних структурних, насамперед, технологічних зрушень в національній економіці, що має забезпечити її конкурентоспроможність і створити умови для досягнення соціально-економічного ефекту, підвищення соціальних стандартів.

Декомпозиція концепції сталого розвитку за її складовими разом зі співвідношенням до засад інноваційного розвитку доводить, що сталий розвиток досягається утвердженням засад інноваційного розвитку і розкривається наступним чином.

Стойке економічне зростання країни в умовах глобальних фінансово-економічних викликів може бути забезпечене не лише досягненням на довготривалій період розширенням галузевих сегментів внутрішнього і зовнішнього ринків завдяки конкурентоспроможності національної економіки в цих сегментах.

На досягнення конкурентоспроможності економіки і отримання соціально-економічного ефекту націлена модель інноваційного розвитку. Для аргументації цього достатньо розкрити соціально-економічну категорію "інновація", яка, за Й. Шумпетером, визначається як необхідна виробнича функція, зумовлена змінами: факторів виробництва, ресурсів або їх комбінації. У сучасному прочитанні це зводиться до комбінації таких складових:

— запровадження нової продукції, товару, послуги (нового виду або невідомого для споживача, тобто виготовлення нового блага або створення нової якості того або іншого блага);

— застосування нової технології виробництва, запровадження для даної галузі невідомого методу (способу) виробництва, надання нових видів послуг, в основі чого необхідно вклячати також новий спосіб використання відомих речей, що надає суспільний або економічний ефекти;

— відкриття та засвоєння нового ринку споживання продукції, при цьому незалежно від існування цього ринку раніш;

— використання нових енергетичних ресурсів, матеріалів, видів сировини, а також джерел їх постачання, при цьому незалежно від факту існування цих джерел чи вони раніш не приймалися до уваги або вважалися недоступними чи їх стояло тільки створити;

— впровадження нової організації якогось виробничого, управлінського процесу, організаційної структури або їх удосконалення;

— підрич монополії конкурентів або створення монополних умов для виробництва новітньої власної продукції підприємства.

Інновація впроваджується через інноваційний процес як специфічний цілеспрямований об'єктивно-предметний спосіб системної організації інноваційної діяльності (одного із видів людської креативної діяльності), щодо трансформації інтелектуального, наукового, науково-технічного ресурсу в реальні продукти, технології, організаційно-управлінські рішення, що затребувані ринком або суспільством і перспективні з позицій отримання комерційного, соціально-економічного та інших суспільно-корисних ефектів. Сфера перебігу інноваційного процесу є сферою інноваційною діяльності і у загальному вигляді включає сфери наукової та науково-технічної діяльності, сфери виробництва інноваційного продукту (в усіх видах людської діяльності) і відповідні сегменти ринку споживання інноваційного продукту, зокрема сегменти галузевих ринків.

Справедливий розподіл результатів економічного зростання пов'язуємо із підвищенням соціальних стандартів і зменшенням розриву у доходах між найбагатшими і найбіднішими прошарками суспільства. Зокрема, якщо в Євросоюзі розрив у доходах 10% найбагатших і 10% найбідніших шестиразовий, то в Україні цей розрив є 35 кратним. Між найбагатшими та найбіднішими прошарок середнього класу. Середній клас — це та частина населення, доходи якої достатні, щоб повністю задовольнити потребу в товарах першої необхідності, а також мати можливість купувати товари тривалого користування. Середній клас завжди був найбільш активною частиною суспільства, а також відіграв роль його стабілізуючого фактору.

Завдання державної політики щодо розроблення стратегії формування середнього класу полягає в забезпеченні контрольованого переходу від існуючих середніх зарплат до зарплат, що відповідають європейським стандартам, що разом має забезпечити у масштабах суспільства перехід від

першого стану — олігархомонополістичної економіки до другого стану — соціально орієнтованої економіки. Величина середньої зарплати має відповідати такій купівельній спроможності та забезпечити такий попит, що має сприяти розвитку виробництву товарів як першої необхідності, так і тривалого використання. Розв'язання цієї проблеми шляхом проведення соціально орієнтованого державного регулювання національної економіки, розширення сфери зайнятості населення, особливо на виробництвах, де створюється висока додана вартість, що досягається поширенням інноваційних процесів в усіх галузях національної економіки та спричинені ними прогресивні структурні, насамперед, технологічні зміни виробництва та сфери споживання. Інноваційний процес об'єднує високопрофесійних працівників: науковців, управлінців, виробників, економістів, інвесторів та інших, які віднесені за ознаками освітнього рівня, рівня оплати праці, її інтелектуальним змістом до середнього класу. Таким чином, здійснюючи державну підтримку поширенням інноваційних процесів досягається розширення прошарку середнього класу в суспільстві.

Основою розвитку людського потенціалу є людський фактор в організації будь-якої діяльності, що поєднує разом інтелект, навички та спеціальні знання, що надають особливого характеру цій діяльності. Сукупність цих продуктивних якостей працівника разом використовуються для виробництва суспільних благ. До основних форм інвестицій в людину відносять: освіту, виховання, охорону здоров'я, а також увесь комплекс витрат, пов'язаних із підготовкою людини до практичної діяльності. Людський потенціал визначає інтенсивність і масштаб генерації та поширення інноваційних процесів. Водночас людина, будучи головним суб'єктом інноваційних процесів, за зворотнім зв'язком збільшує свій людський потенціал в ході виконання креативних завдань реалізації інноваційних процесів. Завдання державної політики мають полягати у формуванні інноваційної культури як складової людського потенціалу, що характеризує рівень освітньої, загальнокультурної соціально-психологічної підготовки особисті та суспільства в цілому до сприйняття і творчого втілення в життя ідеї сталого розвитку національної економіки на інноваційних засадах, а також підготовки кадрів за встановленими законодавством пріоритетними напрямками інноваційних процесів. Фактором підвищення людського потенціалу виступають знання, отримані з фундаментальних наукових досліджень з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Збереження та відновлення довкілля для теперішнього та наступних поколінь містить широкий спектр проблем, серед яких домінує проблема гальмування змін клімату внаслідок викидів парникових газів. Вирішення усіх екологічних проблем, включаючи домінуючу проблему потепління клімату через зниження викидів парникових газів, пов'язане з розробкою і впровадженням енерго-, ресурсозберігаючих технологій, використанням альтернативних та відновлювальних джерел енергії, а також технологій забезпечення раціонального природокористування, що разом складають клас технологічних інновацій у природокористуванні. Водночас впровадження цих технологій підвищують конкурентоспроможність національної економіки.

Запровадження технологій, що зменшують техногенне навантаження на довкілля, передбачає технічне переоснащення промислового комплексу України на передовій технологічній базі, запровадження енерго-, ресурсозберігаючих технологій.

Разом це має позначитися на характері економічного розвитку України, зокрема це: поглиблення переробки і заощадження природних мінерально-сировинних, водних, земельних, біологічних ресурсів і, як наслідок, створення більшого обсягу доданої вартості та відповідно збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів і державних цільових фондів; подолання сировинного характеру експорту товарної продукції і збільшення експорту обсягу продукції з високим ступенем переробки, що має призвести до зниження негативного сальдо зовнішньоторговельного балансу України; розвиток альтернативної енергетики; поліпшення екологічного стану довкілля і відповідно поліпшення самопочуття населення.

За теперішнім характером розвитку світу забезпечення сталого розвитку країни зумовлене утвердженням інноваційної моделі розвитку національної економіки. Концепція

сталого розвитку і модель інноваційного розвитку економіки країни як альтернатива екстенсивному її економічному зростанню з техногенним навантаженням на довкілля зараз стали пануючими доктринами, які покладаються в основі державної політики розвитку. Державна політика розвитку має своїми складовими інноваційну, інвестиційну, екологічну, структурну політику і визначає їх спрямованість на досягнення сталого розвитку країни.

Основні засади державної політики розвитку, її пріоритетні напрями мають законодавче закріплення в різних країнах світу, включені в політичні та урядові програми, зокрема і в Україні, а також вони мають теоретико-методологічне обґрунтування в чисельних наукових працях і підтримуються науковим співтовариством. Це надає підстави згідно з характеристикою, запропонованою Т. Куном [7], визначити концепцію сталого розвитку і модель інноваційного розвитку як парадигму сталого розвитку і парадигму інноваційного розвитку (парадигма від грец. *paradeigma* — приклад, зразок це вихідна концептуальна модель, постановка проблем та їх рішення, яка є загальновизнаною науковим співтовариством).

Враховуючи взаємозалежність щодо утвердження концепції сталого розвитку і моделі інноваційного розвитку, їх взаємозв'язок, а також їх аргументоване визначення як парадигми, то, на нашу думку, цілком природним буде їх поєднання в категорії "парадигма сталого інноваційного розвитку".

Парадигму сталого інноваційного розвитку ми називаємо стійкої соціально орієнтованої економічної розвитку, досягнутий на інноваційних засадах збалансованого розвитку економіки і людського потенціалу, а також за умов врахування гендерного фактора, збереження та відновлення екологічної рівноваги, що має відбуватися при житті існуючого та наступних поколінь.

Введена категорія "парадигма сталого інноваційного розвитку" за своїм змістом включає: визнані науковим співтовариством концепції сталого розвитку й інноваційного розвитку, взаємозв'язок яких і наукове визнання відображене в категорії "парадигма", яка поєднує ці концепції, визначаючи при цьому характер розвитку — "сталий" та "інноваційний".

Визначення цілей і завдань стосовно утвердження в національній економіці "парадигми сталого інноваційного розвитку", планування заходів щодо їх вирішення, а також відповідного ресурсного забезпечення їх запровадження, застосування індикаторів для моніторингу реалізації цих заходів складає зміст державної політики розвитку, зокрема, її складової — державної інноваційної політики.

Загальним виміром утвердження принципів сталого розвитку і моделі інноваційного розвитку в практиці розбудови національної економіки є інтегровані показники: індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП) та індекс глобальної конкурентоспроможності (ІГК) [8]. Рейтинг України і вибірка з низки країн світу за цими показниками наведені у табл. 1 [9].

Дані таблиці свідчать, що такі країни, як Ірландія, Південна Корея (слід додати також ще Фінляндію, 10 місце за ІРЛП), які за стислий історичний період (20—30 років) спромоглися вийти на траєкторію сталого розвитку, утвердити високі соціальні стандарти і розбудувати конкурентоспроможні економіки завдяки обраної цими країнами парадигми сталого інноваційного розвитку та її реалізації, що має стати прикладом для України.

Слід зауважити, що такі показники, як ІРЛП та ІГК, недостатньо інформативні відносно стану реалізації парадигми сталого інноваційного розвитку. Тому актуальним завданням є формування системи показників щодо поступу України на шляху сталого інноваційного розвитку, які мають стати індикаторами при розробці державного бюджету і державних цільових програм на середньострокову перспективу.

Цілі, завдання та індикатори соціально-економічного та людського розвитку України (усього 7 цілей, 15 завдань і 33 індикатори) розроблені Мінекономіки у Національній доповіді "Цілі, Розвитку Тисячоліття: Україна — 2010" для моніторингу їх реалізації та звітування про хід виконання Декларації Тисячоліття ООН, до якої приєдналась Україна у 2000 р. [5]. При безперечності важливості досягнення значень розроблених індикаторів вважаємо, що вони разом не мають системного характеру і не проглядається їх зв'язок з економічним та інноваційним розвитком.

Тому доцільно сформувати таку систему індикаторів

Таблиця 1. Показники розвитку низки країн світу за вибіркою

Показник	Країни Євросоюзу			США	Південна Корея	Білорусь	Росія	Україна
	Найвище значення показника в ЄС	Найнижче значення показника в ЄС	Ірландія					
Рейтинг країни у світі за (ІРЛП) у 2008 р.	5 Ірландія	63 Румунія	5	13	26	68	71	85
ВВП на душу населення з урахуванням ПКС долара США	60228 Люксембург	9032 Болгарія	38505	41890	22029	7918	10845	6848
ВВП на одиницю спожитої енергії у дол. США на 1 кг нафт. екв. (2004 р.)	9,5 Ірландія	3,0 Болгарія	9,5	4,6	4,2	2,4	2,0	2,0
Рейтинг країни за ІГК (2008 р.)	3 Данія	79 Болгарія	22	1	11	-	58	82

сталого інноваційного розвитку, яка має відображати якість інноваційного розвитку країни в контексті його впливів на довкілля і розвиток людського потенціалу. Формування такої системи має бути зорієнтована на використання прийнятих в Євросоюзі показників та індикаторів сталого та інноваційного розвитку для їх порівняння з досягнутими їх значеннями в Україні.

На нашу думку, система показників та індикаторів сталого інноваційного розвитку мають включати разом з універсальними показниками ІРЛП та ІГК ще систему показників природоорієнтованості (енергоємність ВВП, що відображає енерговитратність промислових технологій; витрати водних ресурсів на одиницю ВВП; слід також визначати продуктивний рівень використання природних ресурсів у розрахунку витрат конкретного природного ресурсу на одиницю продукції, виробленої з використанням цього ресурсу (наприклад, площі землі, необхідної для виробництва 1 тони зерна, або кількості лісу для виробництва 1 тони паперу та інше), а також інтегрований показник оцінки інноваційних процесів в національній економіці SII (Summery Innovation Index), що застосовується в Євросоюзі і який включає такі індикатори та показники за групами, інтеграція яких визначає SII [10]:

- забезпечення трудовими ресурсами, що є зовнішніми для фірм: наявність висококваліфікованих і професійно підготовлених кадрів;
- фінансові ресурси і державна підтримка — доступність цих ресурсів для фінансування інноваційних проєктів і державна підтримка інноваційної активності;
- система досліджень — доступність науково-дослідних установ для фірм;
- діяльність фірм — інноваційні зусилля, що докладаються фірмами, з урахуванням фундаментальної важливості діяльності фірм в інноваційному процесі: інвестиції фірм — різні види інвестицій, які здійснюються фірмами для генерування інновацій;
- комунікації і підприємництво — підприємницькі зусилля і співпраця між інноваційними фірмами і з публічним сектором;
- інтелектуальні активи — права інтелектуальної власності, що виникли в результаті інноваційного процесу, баланс технологій і патентів;
- результат — результати діяльності фірм: кількість інноваторів — кількість фірм, що представили інновації на ринок або усередині організації, включаючи технологічних і нетехнологічних інноваторів;
- економічний ефект — економічна успішність інновацій; створення робочих місць, обсяги продаж, зокрема, на експорт, що пов'язані з інноваційною діяльністю.

За чисельними значеннями індексу SII країни можна розділити на 4 групи: інноватори-лідери, інноватори-послідовники, помірні інноватори, наздоганяючі країни.

Для аналізу поступу України за вектором сталого інноваційного розвитку вбачається корисним застосування порівняльного аналізу у зіставленні індикаторів з аналогічними показниками інших країн світу. Виміром поступу національної економіки за напрямом утвердження парадигми сталого інноваційного розвитку має стати аналіз відповідної системи показників та індикаторів в динаміці за часом, а також в регіональному розрізі. Такий підхід до організації моніторингу сталого інноваційного розвитку, на нашу думку, дозволить здійснити аналітичний супровід розроблення та запровадження заходів державної інноваційної, інвестиційної, промислової, екологічної політики для забезпечення виходу України на траєкторію сталого розвитку.

ВИСНОВКИ

Введення в категоріально-понятійний апарат державної політики і проєктнозаконодавчої практики категорії "парадигма сталого інноваційного розвитку" дозволяє розробляти державну політику, програмні документи стосовно

розвитку національної економіки на науково обґрунтованій основі, визначити науковим співтовариством, а також дозволить визначити мету і характер розвитку, а саме досягнення соціально орієнтованого, інноваційного та екологічно безпечного розвитку.

Покладання "парадигми сталого інноваційного розвитку" в основа законодавчого акта, програмного документа, іншого державно-управлінського рішення в галузі соціально-економічного і людського розвитку в Україні або орієнтація на положення зазначеної парадигми дозволить розробити засади її реалізації, що за умов їх впровадження мають забезпечити розвиток національної економіки за вектором прогресу цивілізації. Таким чином, за теперішнім характером розвитку світу вихід України на траєкторію сталого розвитку зумовлений утвердженням парадигми сталого інноваційного розвитку національної економіки.

Подальші наукові розвідки пов'язуємо з проблемою формування релевантної системи моніторингу сталого інноваційного розвитку України.

Література:

1. Згуровский М.З. Основы устойчивого развития общества: курс лекций в 2 ч. / М.З. Згуровский, Г.О. Статюха. — К.: НТУУ "КПИ", 2010. — Ч.1. — 464 с.
2. Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семиноженко В.П. — К.: Знання України, 2002. — 336 с.
3. Геєць В.М., Семиноженко В.П. Інноваційні перспективи України. — Х.: Константа, 2006. — 272 с.
3. Гальчинський, Львовчкін С.В. Становлення інвестиційної моделі економічного зростання України в кн. Економіка знань: виклики глобалізації та Україна / За заг. ред. А.П. Гальчинського, С.В. Львовчкіна, В.П. Семиноженка. — С. 4 — 17.
4. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л.І. Федулової. — К.: "Основа", 2005. — 552 с.
5. Цілі розвитку Тисячоліття. Україна — 2010: Національна доповідь / Міністерство економіки України. — Київ, 2010. — 108 с.
6. Положення про Національну раду із сталого розвитку України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 р. № 997 (у редакції постанови Кабінету Міністрів від 25.08.2010 р. № 723). — Режим доступу: www.rada.gov.ua
7. Кун Т. Структура научних революцій. — М.: Прогресс, 1977. — 300 с.
8. Капица Л.М. Індикатори мирового развития / Л.М. Капица. — 2-е изд. — М.: МГИМО(У) МИД России, 2008. — 352 с.
9. Доклад о развитии человека 2007/2008. / Пер. с англ. — М.: Изд-во "Весь Мир" Издано для Программы развития ООН (ПРООН), 2010. — 400 с.
10. Гусев В.О., Машкова Ю.Ф. Позиціонування України у світовому інноваційному просторі // Науково-інформаційний вісник з державного управління — 2011. — № 2. — С. 41—47.

Стаття надійшла до редакції 01.06.2011 р.